

KÜLÖNÓRA, TANÍTÓJELÖLTEKKEL

Hivatástudatból nincsen hiány

Jó lenne, ha senki nem róná föl nekem, hogy a pedagógusi pálya minden állomásáról megkülönböztetett tisztelettel tudok csak szólni. Évtizedekkel ezelőtt addig is eljutottam már, sorra biztattam a tanácselnököket, és biztatom mostanában a polgármestereket, állítsanak szobrot a nevelőnek. Ahányan értelmes lépést tudunk tenni a világban, mindnyájan nekik köszönhetjük indításunkat. Nélkülük országunk még mindig primitívségében evickélne. Sajnos, eddig hiába buzdítottam.

De sokszor elsirattam a szegedi tanítóképzőt! A hatvanas évek elején szüntették meg. Sokszor fölrottam városunknak később is, amikor már minden hivatalosság belenyugodott: annak így kellett történnie. A minap hallom, idén ballagnak a szegedi képzősök. Telefon *Varga István* tanár úrhoz, aztán ismeretlenül a matematikus *Kövesdi Katalin*hoz, és már mehetek is beszélgetni velük. Várakozással eltelve indultam, és följajva jöttem vissza. Legszebb reményeimet is fölülmúlta az egyórás beszélgetés.

Amíg el nem felejttem, biztatásukra még három nevet ki kell mondanom a velük foglalkozó tanárok közül, kérve bocsánatát azoknak, akik területi gondjaink miatt név szerint nem említődnek. *Békési Imrét* a létrehozás sikeres szorgalmazásért és nagyszerű óráiért, valamint Csizmazia Györgyöt meg Bonifert Domonkóst a közel-múltban eltávozottak közül, mert követendő hatással voltak rájuk.

TUDOMÁNY ÉS SZEMLÉLET

Húszan kerültek be 1999 őszén a szervezettileg egészen furcsa képződményű képezdébe, és ennyien vannak most is. Néhányan azt mondják, családjuk van megverve pedagógiával, óvónőtől tanítón át tanárig minden akad, csak folytatják a hagyományt. Van közöttük olyan is, aki közgazdasági környezetben nevelkedett, de mindenáron tanítónő akart lenni. A többség hajdani

kedves tanítójától, tanárától kapta az indíttatást. Egyetlen közös pont bennük: a gyereket mindnyájan nagyon szeretik. Siettem kifejezni aggodalmaimat. A főiskola felső tagozatra képez, az egészen kicsikről példával se nagyon tud szolgálni. Kitől tanulják meg, hogyan kell megtanítani a csöppségeket az i-re föltenni a pontot? Attól harsog most a művi közhangulat, fölnőnek a gyerekek, és a kibetűzött szöveget se értik meg. A tanító rakja le vagy rontja el az alapokat.

ALKALMASSÁGI VIZSGA

Azt mondják most, remélik, megtanulták. Igaz, hogy főiskolai oktatók közvetítik a „tudományos” tárgyakat, és ez nagyon jó, a tanítás szemléletét és módszertanát azonban a legjobb tanítóktól kapják. Külön jó, hogy a főiskolai oktatók is vállalás alapján választódtak ki. Többnyire az vállalta, aki maga is képzőt végzett először, vagy külön affinitása van a kisebbekhez is. És itt jött szóba néhai Csizmazia és Bonifert tanár úr neve is. Már tudniuk kellett, nem sok van nekik hátra, még akkor is ragaszkodtak hozzá, hogy őket is tanítsák.

– Jól megrostáltak minket – mondta egyikük. Mielőtt fölkészültségről vizsgát tettek volna, alkalmasságukról is bizonyítékot kértek. Akinél ének-zenében, testnevelésben és beszédkészségben hiányt találtak, nem is mehetett fölveltire. Előnyüknek tekintik azt is, hogy csak húszan vannak. A

Februártól már tanítók. Fotó: Gyenes Kálmán

tanárképzősök évfolyamonként nyolcvan-an-százan egy-egy szakon, majdnem ömlesztve tanulnak, a leendő tanítóknak a kisebb létszám nagyobb lehetőséget ad az összeforrottságra.

SZEGEDEN JOBB

Valamikor uralkodó volt az iskolai és művelődési közéletben a prepa-szemlélet. Úgy erősödött a tanítóság, hogy aki éppen csak átcsúszott a képesítőn, de meg akart szabadulni a legalsó fokozattól, hirtelen ráfejelte a legkönnyebbet a tanárképzőben. Kinyílt előtte a világ, igazgató, osztályvezető lett. Nagyobb körben szaporította a szellemi igénytelenséget.

Kézenfekvő a kérdés: ők nem akarnak ráfejelni? Bizony akarnak. Már itt érezheték, tanár szakos sorstársaik oldaláról is, hogy ők „csak” tanítók. Ösztöndíjból is kevesebbet kaptak, hiszen ők „csak”... Hogy jobban hozzászokjanak az alsó lépcsőhöz? És a fizetésük is kevesebb lesz, mert ők „csak”... Helyettesítésnél is kevesebbet számolnak nekik. Csakhogy nekik egyelőre eszük ágában sincsen elhagyni a kicsiket. Legtöbben azt tervezik, levelező tagozaton szerzik meg a tanári képesítést, de tanítók akarnak maradni. Mintha a zombói Kovács Álmos példája dolgozna bennük.

Jövőjüket illetően illúzióik

nincsenek. Nagyon érzik, a kényszerűnek hirdetett divatos összevonási hullám nagyon dolgozik a józan pedagógia ellen. A gyakorló iskolában is harmincon fölüli létszámmal bajlódnak, ez pedig az előbb már említett ömlesztve nevelés rettenetét hozza. Beláthatatlan következményei lesznek, mondja belőlem a hajdani tanár. Tudják, időnap előtt is lapátra kerülhetnek, éppen az összevonások következtében. Ezért igyekeznek vészkijáratként ráfejelni valamilyen tanár szakot.

Ahogy kimuzsikálták évszázados hagyományával együtt Szegedből a képzőt, Bajára vagy Kecskemétre mehettek

volna. Miért nem volt jó nekik akármelyik? Praktikus oka van, és többretegű. Itt sokkal többet tanulhatnak, hiszen nagyszerű tanárok vállalták őket. Ez a legfontosabb, de azt se lehet elhanyagolni, hogy hozzájuk Szeged van közelebb. Vagy itt laknak, vagy könnyebben bejárhatnak. És van még egy óriási adu! Ennek a tájegységnek a jó tanítói akarnak lenni.

Azért jöttem följajva visszafelé, mert meggyőződésem, jó tanítók lesznek. Ma is készül az alapja a jelképes szobornak. Áldassék azok neve, akik a tagozat indításában hosszú gáncsoskodások dacára is közreműködnek.

HORVÁTH DEZSŐ

PODMANICZKY SZILÁRD

Ork és Orkla

43. RÉSZ

Az első pálinkát a második követi, aztán a harmadik, a negyediket pedig már csak a zamataért...

Ork közben még egy hívást enged a kiadó felé, de semmi.

Besötétedik, Ork a vécére készül, de alig bír fölállni. A férfi is szótlanul néz maga elé. Ork a vécé helyett a kabátjába bújik, egy legyintéssel elköszönnek. Az utca kihalt, Ork a motorra gondol, ott egye meg a fene, a legközelebbi motelig térfereg, szobát vesz ki, ruhástul zuhan az ágyba. Álom nélkül alszik. De nem sokáig. Még nincs éjfél, csörög a telefonja. Ork összeszedi magát.

Szia.

Mi van veled, hol vagy, kérdezi Orkla.

Itt vagyok, egy motelben.

Berúgtál?

Egy kicsit.

Elmenjek érted?

Ne, semmi értelme, most már jobban vagyok. Kialszom magam, és holnap reggel hazamegyek, mondja Ork.

Biztos, hogy jó lesz így. Taxival hazahozlak, ha akarod.

Nem, tényleg semmi baj, találkoztam egy ismerőssel, és ez lett a vége... Ne haragudj!

Nem haragszom, csak vigyázz magadra.

Na, ez az, ezt akartam mondani, amikor elmentél tegnap reggel, és nekem ez nem jut eszembe, mondja Ork.

Na, jól van, aludj inkább, délre főzök káposztalevest. Ja, és a kiadó?

Semmi. Fölszívódott, mint az alkohol.

Pont úgy, mondja Orkla.

Tényleg ne haragudj, mondja Ork.

Ne edd magad emiatt, gondolom egész nap semmit nem ettél.

Nem, és rohadt sötét van itt, az utcán nem égnek a lámpák, de nagy hűlye vagyok, mindjárt hazáig rohanok, mondja Ork.

Nyugi, papi, kihevered. Aludjál nyugodtan. Szia. Ha hívní akarsz, bármikor ébressz föl.

Köszönöm, nagyon, de el fogom magam bögni, inkább... szia.

Szia.

Ork leteszi a telefont, ebben a pillanatban sárga fénnel begyúl egy utcalámpa, mintha erre várt volna, Ork gyomra megnyugszik, egy darabig még nézi az ablakkeretet, aztán belefúrja fejét a furcsa illatú, de tiszta párnába.

Másnap reggel erős szívverésre ébred Ork, a telefonért nyúl, hogy Orklát hívja, de elszégyelli gyengeségét. Megfürdik, visszaveszi a tegnapi ruhákat, a portán fizet, az ajtót bevágja maga után. Dühből indul a városnak, legfőképp magára dühös.

Előbb a kiadó felé indul, de egy mellékutca balra pont kiviszi a városból, a motorjához. Egy másodpercet habozik, nincs kedve találkozni a kiadóval, elindul a motor felé, s a megfontoltan helyes döntések utáni nyugalom járja át. Orklára gondol, és arra, hogy semmi, de semmi baj nem történt, nincsen dráma.

Már messziről látja a motort, sötétlik a hófehér parkolóban, mellette egyetlen jármű sincs. Előveszi a kulcsot, messziről méricskéli a járművet; csak nem bántották. Harmadik rúgásra indul; a benzin is benne van.

Ork, amint elindul, meglepődik magán, micsoda jókedv szállja meg, kedve lenne énekelni, de a forgalom egyre sűrűbb, jobb a békesség, gondolja, és aztán egyből azt, már miért lenne jobb a békesség, és rázendít valami se füle, se farka nótára, amit akkor talál ki: „elementem

én hozzád heverészni, vagyis inkább zsírral egerészni, te leszel a párom ha levágom, azt a lompos kakast egy délutánon.”

Ork roppant elégedett a szöveggel, csak az a baj, hogy túl hosszú, minden ismétlésben máshogy énekl, végül elakad a hangja, nem tudja, hogy volt.

Lehet, hogy kicsit még részeg vagyok, gondolja, és valamelyest visszavesz a sebességen, a cipzárt följebb húzza a mellkasán.

Már látja a házukat, a kémény fehéren füstöl, mintha a kéményen át gyártanak az apróbb felhőket, mikor a zsebében mintha megszólalna a telefonja. Gondolja, Orkla az, de hát mindjárt hazaér, kár lenne megállni. A telefon, most már egészen jól hallhatóan elhallgat, majd újra csörög. Ork visszaveszi a gázt, csúszva-fékezve megáll, előkapja a telefont a mellzsebből, leállítja a motort.

Szia.

Kivel beszélek, kérdezi Ork, de azonnal fölismeri a taxis hangját. Jaj, bocs, régen beszélünk már. Mi a helyzet?

Baj van, mondja a taxis.

Az, tudod, az van, baj az mindig, de főleg dráma.

Nem úgy, mondja a taxis. Meghalt a pék.

Ork előbb se levegőhöz se szóhoz nem jut, aztán mégis, valahogy lélegzik: Micsoda?

Meghalt, ismétli a taxis.

Hogyhogy meghalt, üvölti Ork a telefonba, és közben a zsebéhez kap, a kazettához.

Ma hajnalban, mondja a taxis, az anyja hívott fel.

De mi történt?

A szíve, azt mondta az orvos, hogy az első jelek szerint, mondja a taxis.

Hát ez nem igaz. Mondd, hogy nem igaz, azt mondjad, hogy ilyen gané kis vicceid vannak. Ha akarod, megint beverem a pofád.

(FOLYT. KÖV.)